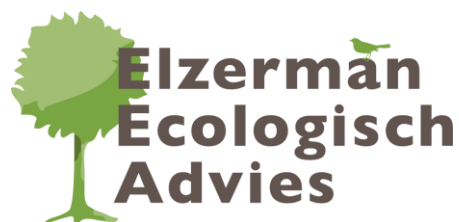

Flora en fauna quickscan kruising Vondellaan/Vlietlaan te Ridderkerk

Rapportnr.
Auteur
Opdrachtgever
Contactpersoon
Datum uitgave

2014-N18
Sander D. Elzerman
Gemeente Ridderkerk
Dhr. K. Koene
7 augustus 2014

Flora en fauna quickscan kruising Vondellaan/Vlietlaan te Ridderkerk

Aanleiding

Om de verkeersdoorstroming te verbeteren is de gemeente Ridderkerk van plan om het kruispunt van de Vondellaan en Vlietlaan aan te passen. Hiertoe dient een postzegelbestemmingsplan opgesteld te worden. In het kader van deze bestemmingsplanwijziging is een deelgebied van het project onderzocht op de beschermde flora en fauna. In het projectgebied is een verkennend onderzoek ('quickscan') uitgevoerd. De resultaten kunnen aanleiding geven tot vervolgonderzoek en/of de aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet.

In de huidige situatie bestaat de kruising van de Vondellaan en Vlietlaan uit een kruispunt met verkeerslichten (Figuur 1). De opdrachtgever is van het kruispunt te vervangen door een rotonde. Dit heeft tot gevolg dat enkele bomen gekapt moeten worden en een sloot(deel) verlegd wordt.

Figuur 1. Het projectgebied rondom de kruising Vondellaan/Vlietlaan is aangegeven met een rood kader.

Methodiek

Ter voorbereiding op het veldbezoek is aan de hand van verspreidingsatlassen bepaald welke soorten mogelijk aanwezig kunnen zijn. Op de Natuurwaardenkaart van de gemeente Ridderkerk (Elzerman, 2014) is nagekeken of in het recente verleden beschermde soorten binnen het projectgebied aangetroffen zijn.

Op 31 juli 2014 is het projectgebied bezocht. De weersomstandigheden waren voldoende gunstig om gedegen onderzoek te doen (bewolgingsgraad 1/8, temp. 23°C graden, 1Bft noordoostenwind). Het gebied is lopend doorkruist. Met behulp van een verrekijker (Optolyth 10x40) is extra aandacht geschonken aan vogelnesten in bomen. Er is gelet op directe aanwezigheid van beschermde soorten.

Bij de vogels wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten binnen en buiten de broedtijd. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden gelijkwaardig beschermd. Voor verstoring tijdens het broedseizoen worden geen ontheffingen verleend. Buiten het broedseizoen zullen de activiteiten minder problemen geven. Een uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet gestoord worden.

Naast de bescherming van soorten erkent de Flora- en faunawet ook de bescherming van individuele dieren en planten. Hiertoe geldt de Algemene Zorgplicht (art. 2). Dit is een algemene fatsoeneis om onnodige schade aan plant en dier te voorkomen.

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het 'Nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om van tevoren het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het projectgebied bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten op de soort.

De aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken (Ministerie van EZ).

Resultaten

Het onderzoeksgebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens zijn de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten beschreven.

Beschrijving onderzoeksgebied

In de huidige situatie is de kruising van de Vondellaan, Vlietlaan en Donkerslootweg in Ridderkerk een kruispunt met verkeerslichten (Figuur 4). De Molensteeg is de vierde zijde die uitkomt op de kruising (Figuur 3). Deze aansluiting is afgesloten voor autoverkeer. Voor fietsers is het een volwaardige kruising tussen de vier wegen. De fietspaden zijn gescheiden van de autowegen door een berm. Dit blijft in de nieuwe situatie waarschijnlijk hetzelfde. Rondom het kruispunt liggen aan de noordwest- en zuidkant watergangen. Langs de Vondellaan en Donkerslootweg staan bomenrijen. Ook op de Middenmolendijk, die aan de oostkant parallel langs de Vondellaan ligt, staat een rij bomen.

Figuur 3. Overzicht van het projectgebied vanaf de Molensteeg (vanuit west naar oost).

Figuur 4. De kruising bij de Vlietlaan (vanuit zuidelijke richting).

Aangetroffen (beschermde) soorten

Vogels

Er is veel verharding binnen het projectgebied aanwezig. De bermen bestaan grotendeels uit gras dat regelmatig gemaaid wordt. Hier zijn weinig tot geen broedvogels te verwachten. In de struiken langs de Vlietlaan zijn geen nesten gevonden, maar een Merel *Turdus merula* zou hier tot broeden kunnen komen. In de bomen rondom het kruispunt zijn geen nesten van vogels aangetroffen. Alle bomen binnen de werkgrens zijn onderzocht. In iedere oksel aan de noord-, zuid- en westzijde van het kruispunt staat een grote Treurwilg *Salix babylonica* langs de waterkant. De wilgen hebben een dikke stam, waar bijvoorbeeld een Grote Bonte Specht *Dendrocopos major* een holte in kan maken. Er zijn echter geen (spechten)gaten waargenomen. Alleen bij de wilg aan de zuidkant was een scheur in de bast te zien. Het was niet duidelijk of de scheur diep genoeg was voor een holenbroeder. De Treurwilgen vallen buiten de werkgrens van het project.

Alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd. Het nest en de directe omgeving van sommige vogelsoorten zijn jaar rond beschermd. Deze soorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht aanwezig te zijn.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen. Algemeen voorkomende soorten, zoals de Egel *Erinaceus europaeus* en Mol *Talpa europea*, kunnen binnen het projectgebied leven. Deze soorten staan vermeld in Tabel 1 van de bijlage van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling.

Alle in Nederland voorkomende soorten vleermuizen zijn strikter beschermd. Vleermuizen zijn op basis van Europese wetgeving opgenomen in Tabel 3. Sommige soorten verblijven in gebouwen, terwijl anderen de dag doorbrengen in een boom (Limpens *et al.*, 1997). De bomen rondom het kruispunt zijn niet geschikt voor een verblijfplaats van vleermuizen. Alleen de grote Treurwilg ten zuiden van het kruispunt zou mogelijk geschikt zijn. In deze boom zit een scheur, waarvan niet beoordeeld kon worden of deze diep genoeg was voor een paar vleermuizen. Deze boom valt buiten het werkgebied van het project.

Een andere functionaliteit, die beschermd is voor vleermuizen, is de vaste vliegroute. Lijnvormige structuren, zoals bomenrijen, kunnen fungeren als begeleidend element tussen verblijfplaats en het jachtgebied. De bomen langs de Donkerslootweg en Vondellaan staan op een dermate grote afstand dat ze geen gesloten lijnvormige structuur vormen. Het kappen van enkele bomen voor de aanleg van de rotonde heeft hier geen invloed op. Boven de watergang langs de Vondellaan en Vlietlaan worden regelmatig jagende vleermuizen waargenomen (pers. obs.). Dit betreffen uitsluitend Gewone Dwergvleermuizen *Pipistrellus pipistrellus* en Ruige Dwergvleermuizen *P. nathusii*. De vleermuizen foerageren boven het water in de luwte en schaduw van de bomen.

Vissen

De sloot tussen de Molensteeg en het kruispunt wordt aangepast aan de nieuwe situatie (Figuur 5). In dit deel werden tijdens het veldbezoek geen vissen vastgesteld. Er groeiden nauwelijks water- of oeverplanten. Deze watergang staat in direct verbinding met een doorgaande watergang langs de Molensteeg en Vondellaan. Hier waren wel diverse vissoorten aanwezig, waaronder een grote school Ruisvoorns *Scardinius erythrophthalmus*, enkele Baarzen *Perca fluviatilis* en een Karper *Cyprinus carpio*. De enige beschermde soorten, die in Ridderkerk in sloten zijn vastgesteld, zijn de Kleine Modderkruiper *Cobitis taenia*, Bittervoorn *Rhodeus amarus* en Grote Modderkruiper *Misgurnus fossilis* (Elzerman, 2014). Voor deze soorten zijn de watergangen ongeschikt.

Overige soortgroepen

Voor beschermde soorten van de overige soortgroepen wordt het projectgebied op basis van biotoop of verspreidingsgebied ongeschikt geacht.

De wegbermen en groenstroken worden intensief onderhouden. Dit maakt het biotoop ongeschikt voor beschermde soorten. In de berm aan de oostkant van het fietspad langs de Donkerslootweg groeit de landelijk zeer zeldzame Bleke Schubwortel *Lathraea squamaria*. Hoewel een wettelijk beschermde status op basis van de Flora- en faunawet ontbreekt is de soort wel opgenomen in de Gedragscode Flora- en faunawet voor de gemeente Ridderkerk (Boom, 2013). De groeiplaats valt buiten de werkgrens en dient te worden ontzien door de werkzaamheden.

Conclusie en aanbevelingen

Het verkeerskruispunt bij de Vondellaan, Vlietlaan en Donkerslootweg wordt aangepast. De huidige kruising met verkeerslichten wordt vervangen door een rotonde. In het kader van het opstellen van een postzegelbestemmingsplan is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. Hierbij zijn geen beschermde soorten vastgesteld en worden ook niet verwacht aanwezig te zijn.

De werkzaamheden dienen conform de *Gedragcode Flora- en faunawet voor de gemeente Ridderkerk* plaats te vinden (Boom, 2013). Voor de aanleg van de rotonde zijn paragrafen 4.1 en 4.3 van toepassing.

Hier valt onder andere te lezen dat rekening moet worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Het kappen van bomen en verwijderen van struiken wordt bij voorkeur buiten het broedseizoen uitgevoerd. Anders moet vastgesteld worden dat er geen vogelnesten aanwezig zijn. Alle broedende vogels en hun nesten zijn beschermd ex. art. 11 van de Flora- en faunawet. Het broedseizoen duurt globaal vanaf half maart tot en met half juli, maar is soortspecifiek. Verder moet bij de overweging tot het kappen van de bomen rekening gehouden worden met het Bomenbeleidsplan en de *Groene Kaart* van Ridderkerk.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient men te allen tijde rekening te houden met de in de Flora- en faunawet opgenomen Algemene Zorgplicht (Art. 2). De Zorgplicht houdt in dat schadelijke effecten aan planten en dieren door menselijk handelen tot een minimum beperkt moeten worden. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle flora en fauna in Nederland ongeacht de beschermde status. De Zorgplicht is bijvoorbeeld van toepassing op het verleggen van de watergang langs de Molensteeg. Daarbij moeten de aanwezige vissen worden overgeplaatst naar een nabijgelegen watergang buiten het projectgebied. Op die manier kan voorkomen worden dat vissen onnodig getroffen worden door de werkzaamheden. Dit kan door de duikers voor aanvang af te sluiten. Vervolgens het waterpeil te laten zakken en de aanwezige vissen weg te vangen met een schepnet. De groeiplaats van de Bleke Schubwortel langs de Donkerslootweg moet geheel ontzien worden. Hier mogen ook geen werkmaterialen opgeslagen worden.

In de toekomstige situatie is het wenselijk (niet wettelijk verplicht) om de watergang langs de Vondellaan en Vlietlaan onbelicht te laten. Vleermuizen hebben een voorkeur voor donkere wateren om boven te jagen. Gezien het feit dat de watergang op dit moment veel gebruikt wordt door Gewone en Ruige Dwergvleermuizen is het wenselijk deze toegevoegde waarde voor de soorten te behouden.

Figuur 5. Een sloot tussen de Molensteeg en het kruispunt wordt verlegd.

Literatuur

Boom, H. 2013. *Gedragscode Flora- en faunawet voor de gemeente Ridderkerk*. Gemeente Ridderkerk, Ridderkerk.

Elzerman, S.D. 2013. *Natuurwaardenkaart 2014 voor Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Ridderkerk*. Rapport 2012-03. Elzerman Ecologisch Advies, Ridderkerk.

Limpens, H., Mostert, K. & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009b. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

Flora en fauna quickscan kruising Vondellaan/Vlietlaan te Ridderkerk

Status uitgave **Concept**

Rapport nr. 2014-N18

Auteur Sander D. Elzerman

Datum uitgave 7 augustus 2014

Foto's Sander D. Elzerman

Kaartmateriaal GoogleEarth

Projectnr. 2014031

Opdrachtgever Gemeente Ridderkerk

Contactpersoon Dhr. K. Koene

© Elzerman Ecologisch Advies

Koninginneweg 235

2982 AM Ridderkerk

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.